

Anglický jazyk a ovládnutie slovenskej kolónie

Branislav Michalka

27. apríla 2022 ✚ *Spoločnosť*

Prvá fáza: Lásky sladkej mámenie alebo tiež - keď srdcu nerozkážeš...

Keď po roku 1989 vtrhol anglický jazyk do verejného priestoru na Slovensku, nevstúpil na pôdu panenskú. Slovenské nivy boli už od 50. rokov 20. storočia zavlažované spontánnou kultúrnou príchylnosťou domácej omladiny, k jazyku Shakespearovmu. Motívy týchto sympatií boli kultúrne, aj politické.

Zdroj: NARA&DVIDS Public Domain Archive – Get Archive

Tie politické sú ľahko pochopiteľné: na Slovensku nepopulárny komunistický režim, importovaný z Moskvy a prefiltrovaný cez Prahu, bol v očiach obyvateľstva postavený do konfrontácie s anglosaským svetom, ktorý ostentatívne deklaroval zachovanie starého európskeho poriadku, kultúry a ekonomiky. Sympatie Slovákov (vtedy ešte zaostalých a nepokrokových, túžiacich po návrate minulosti) boli na strane tých, ktorí v ich očiach stelesňovali zachovanie „*starých dobrých čias*“. Nad realnosťou anglosaských deklarácií sa príliš nezamýšľali, a je to pochopiteľné – komunistická realita, sama osebe dostatočne ohavná, bola mocnou vzpruhou pre zaslepenú vieru v „*konzervatívnosť*“ Západu.

Druhý motív bol kultúrny. Popkultúra zažívala v 50. a 60. rokoch svoj najväčší triumf, a to aj po kvalitatívnej stránke. No a centrom, prameňom a pareniskom tejto masovej kultúry bol práve anglosaský svet. Kvalita a efektívnosť anglosaskej filmovej, literárnej či hudobnej produkcie vysoko prevyšovala komunistický priemer, ktorý navyše pôsobil ako zaostávajúci plagiátor, toporne reagujúci na podnety z veľkého západného sveta.

Mládež otrávená neustálym nanucovaním komunistickej propagandy, unudená počúvaním budovateľských odrhovačiek a sledovaním propagandistických filmov, rada siahla po odrhovačkách a filmoch západných. No a keď už piť z prameňa, tak dôkladne: rokenrolové a bigbítové hity najlepšie absorboval ten, kto im aj rozumel. Aj keď, netajme určité prvé záchvevy pochybností, po preložení anglických textov vznikol u konzumenta akýsi temný pocit, a pokušiteľ našepkával nejednému mladému rockovému povstalcovi, či ten súdruh cenzor predsa len nevedel čo robí, keď určité zázraky anglosaskej popkultúry sabotoval.

Odhliadnuc od týchto drobných zneistení, učiť sa anglicky bolo v každom prípade potrebné, aby mladý muž šplhal na subkultúrnom spoločenskom rebríčku vyššie. A takto vyškolených, uchvátených a do anglosaskej populárnej kultúry už po tri generácie zamilovaných, zastihol slovenských občanov (vrátane popových veteránov 50. a 60. rokov) nežný prevrat roku 1989.

Zdroj: pixabay.com

Druhá fáza: „Go West, young man, go West!“ alebo tiež - keď to musí byť...

Roztancovaných priaznivcov anglosaského popu prikvačila po roku 1989 neúprosná expanzia západného kapitálu, priemyslu a politiky, vnímaná nimi naivne ako záchvat anglosaskej filantropie, či filantropie Anglosasmi riadených, subalterných krajín. Znalosť anglického jazyka sa už stala nielen vecou voľnočasových sympatií a kultúrneho očarenia, ale aj skutočnou vstupenkou do veľkého sveta podnikania, politiky, kradnutia a mocenskej manipulácie. Kto zameškal štúdium Beatles, Rolling Stones či Sex Pistols, ten to doháňal v rýchlokurzoch geniality. Tie poskytovali náhle sa vynorivší outsideri zo Západu, obratom ruky premenení z predavačov v supermarketoch na odborných školiteľov angličtiny, a očarujúci mladé východoeurópske víly na univerzitách.

Angličtina v tejto fáze vytvárania svojej kultúrnej a mocenskej kolónie na seba vzala podobu „*prirodzeného*“ pragmatizmu. Ten mal budiť dojem, že spontánne, neriadene a priam evolučne sa valiaci tok kvality západných výrobkov, metód riadenia, analyzovania problémov, skrátka (nevtieravou propagandou našepkávanej) celkovej kvality života, si vyžaduje nevyhnutne rovnako spontánnu reakciu prijatia tohto „*prirodzene lepšieho*“ a to aj absorbovaním anglického jazyka.

Onen jazyk, ako výron a nositeľ anglosaského ducha, ktorý sa predsa popasoval s moderným vývojom najlepšie, sa podľa veriacich v spontánny a neregulovaný chod dejín, akosi sám od seba, bez toho, aby po tom Anglosasi túžili, či pre to niečo urobili, sám presadil. Logicky, pretože vytvoril najlepšiu – teda liberálnu, trhovú a demokratickú – spoločnosť v dejinách.

Úbohým Východoeurópanom, žijúcim celé stáročia bez blahodarného vplyvu angličtiny, zostávalo už len siahnúť, obrazne povedané, po tomto jablku zo stromu poznania, aby im padli šupiny z očí a oni uvideli, že sú nahí – bez priemyslu, bez poľnohospodárstva, bez vlastnej kultúry, ale oslobodení. Chopili sa tejto príležitosti s vervou a chuťou, takže čoskoro začala angličtina v komických kontextoch prenikať nielen do mládežníckeho slangu, ale smiešne dopĺňala aj odborné diskusie IT mágov, poisťovacích agentov, bankových úradníkov, rýchlokvasených podnikateľov vo fialových sakách, moderátorov v televíziách a zamestnancov mimovládnych organizácií.

Následná vlna pracovnej a študijnej turistiky, v rámci ktorej sa státisíce mladých ľudí zo Slovenska vyrojili smerom na Západ (a niektorí sa vrátili aj späť), upevnila tento intímny vzťah k anglickému jazyku, ako aj pocit, že ten najlepší systém v dejinách je nerozlučne spätý s týmto jazykom a bez neho sa skrátka budovať nedá.

Toto vedomie pripravilo, za tridsať rokov usilovnej propagandistickej činnosti, nové generácie slovenských občanov (teraz už pokrokových) na tretiu fázu, v ktorej sa zo záľuby a vypočítavosti stáva povinnosť.

Zdroj: Disoriented

Tretia fáza: „Stejte se, nic se fám nestane!“ alebo tiež - Protektorát Tatrland

Posledná fáza neprišla ako zlom, ale bola podávaná po kvapkách, a v neposlednom rade konzumovaná s chuťou a dobrovoľne, podobne ako Rasputinove preventívne užívanie jedu, ktoré ho malo pripraviť na poriadnu záverečnú „šupu“.

Zvoľna a pomaly sa začali, napriek údajne ešte stále platnému jazykovému zákonu, množiť anglické názvy reštaurácií, masážnych salónov, nechtových štúdií, exotických stravovacích ustanovizní, nových sídlisk v mestách, firiem (a nemyslíme len tie západné), či dokonca škôl. Propagácia tovarov a kultúry stratila najprv slovenskosť, potom aj dvojjazyčnosť, v prospech angličtiny; vo verejnoprávnom priestore sa menili zaužívané pojmy na nové, anglické (kouč, brainstorming, outsourcing, šourúm, talkšou) a začínalo byť pomaly zrejmé, že dominancia anglického jazyka v našom priestore asi nebude len výsledkom spontánnosti trhu, ale aj výsledkom cielenej snahy o mocenskú dominanciu anglosaského sveta v regióne.

Čoskoro bolo toto tušenie potvrdené zavedením povinného vyučovania angličtiny na základných školách. To už aj niektorým pamätníkom liberálneho strihu, ktorých myseľ siaha do minulosti trochu ďalej, než len k poslednému dielu seriálu z nemocničného prostredia, začínala blikať kontrolka upozorňujúca na analogické povinné vyučovanie ruského jazyka počas okupácie.

V období tejto okupácie však naše obchody, kultúrne ustanovizne či oficiálnu komunikáciu v médiách nezdobili nápisy v azbuke, ani dvojjazyčné (v lepšom prípade) plagáty ako dnes, a že to nie je ani vhodné, to našepkával súdruhovi Husákovi a jeho kamarátom elementárny pud sebazáchovy a zvyšky ťažko postihnuteľnej hrdosti. Čo sa to s nami stalo, že už sa nám vládnci protektori neboja – s do očí bijúcou drzosťou – predkladať túto dvojjazyčnú víziu Slovenska, pripomínajúcu protektorátnu prax v Böhmen und Mähren? Tváriac sa navyše, ako by sa nič také ani nedialo a obviňujúc každého, kto by na tieto zjavné skutočnosti poukazoval z extrémizmu a konšpirátorstva. A to s rovnakou posadnutosťou, s akou popierajú svoju závislosť na americkej ambasáde a bruselských komisároch.

Uvarili nás postupne, ako žaby v hrnci. Teraz cestujeme autobusom mestskej dopravy a odrazu sa nám prihovára bodrý anglosaský hlas, aby sme nestáli vo dverách alebo v blízkosti vodiča. Viete si predstaviť niečo podobné v ruštine pred rokom 1989? Zapnete si „slovenské“ médiá, a čo to? Zrazu sa vám prihovára reklama v angličtine a dokonca aj bez titulkov. Singujeme, jokeujeme, fílingujeme, skrátka žijeme v anglosaskom svete.

A pomaly sa preklápame do záverečného štádia, ktoré odštartoval nástup americko-slovenskej prezidentky Čaputovej do funkcie. Nasledoval príchod vlády, údajne tej „*najkonzervatívnejšej*“ a „*najkresťanskejšej*“, ale nepochybne „*najamerickejšej*“, nová zmluva s NATO, príchod amerických vojakov, možno sa dočkáme aj príchodu nového Marshallovho plánu, pre covidom, Ukrajinou a Putlerom ťažko skúšanú Európu. Tým sa završilo aj postupné vytváranie oficiálne popieraného, ale o to reálnejšieho *Protektorátu Tatrland*. Treba už okolo neho len naliať betón z výnimočných stavov, hystérie, špiónománie, démonizácie všetkého čo nezapadá do liberálne demokratického modelu, odhaľovania zradcov pokroku a lásky, aby bolo dielo dokončené.

Jeho príchod už nezastihol Slovákoameričanov nepripravených. Ovládajú jazyk pokroku, tolerancie a lásky, môžu počúvať piesne bez prekladu, sledovať v origináli správy bez dezinformácií, opájať sa celuloidovými eposmi v jazyku Shakespearovom, surfovať po internete bez tlmočníka, a keď na to príde, rozumieť bez tlmočníka aj povelom.

Prísne povely však zrejme nebudú nutné. Mysel' priemerného Slovákoameričana, predovšetkým uvedomelého obyvateľa väčších miest a absolventa pokrokových univerzít, už dokonale súznie s najnovšími výzvami súčasnosti. Bojuje za klímu, teší sa na prerábku pohlavia, plače nad minoritami, každodenne si užíva svoju polhodinku nenávisť k Putlerovi a jeho zjavným aj utajeným nohsledom, desí sa rozpadu EÚ a NATO, uteká pred dezinformáciami, skrátka chápe, že bez filantropického a obetavého angažovania sa anglosaského sveta (ktorý by určite radšej sadil s Johnnym Appleseedom jadierka, v rámci kvakersko-kalvínskej idyly, než sa motal po Európe), by bol so slobodou koniec.

Chápu, že *Protektorát Tatrland* je to najlepšie, čo mohlo Slovákoameričanov postretnúť. Ochráni nás pred beštiami z Východu, zaočkuje nás láskou aj toleranciou, a v neposlednom rade nám umožní ešte lepšie sa naučiť po anglicky. Čo viac by sme si mohli priať?

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/anglicky-jazyk-a-ovladnutie-slovenskej-kolonie/>